

ІНТЕГРАЦІЯ ФІЛОЛОГІЇ І ТЕХНІЧНИХ НАУК

УДК 81'25=111

І. В. НЕДАЙНОВА, О. Д. СЛАВУТСЬКИЙ

ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ КОНКРЕТИЗАЦІЇ ПРИ ПЕРЕКЛАДІ АНГЛОМОВНИХ НОВИН УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ

У статті досліджуються лексичні та граматичні особливості застосування конкретизації як перекладацького засобу та проводиться аналіз причин її використання у перекладі конкретних текстів новин сучасних ЗМІ. Конкретизація як один з прийомів перекладацьких трансформацій розглядається як засіб досягнення семантичної еквівалентності вихідного тексту та тексту перекладу. В ході написання статті продемонстровано, як прийом конкретизації застосовується для відтворення слів з широкою семантикою, значення яких реалізуються в контексті.

Ключові слова: переклад, перекладацькі трансформації, конкретизація, лексико-семантична структура, тексти новин, сучасні англомовні ЗМІ.

Вступ. Предметом лінгвістичної теорії перекладу є порівняльне вивчення мовних засобів різних мов і їхнього використання в процесі перекладу. В основі такого порівняння лежить безпосередній і нерозривний зв'язок між мовою і мисленням. Перекладач може порівнювати слова і фрази різних мов, тому що може порівнювати думки та поняття, які ними виражаються. Це значить, що при перекладі відбувається заміна одиниць мови, але зберігається незмінним план змісту, тобто передана текстом інформація. Звідси випливає, що одним з найважливіших завдань, які стоять перед перекладачем в процесі здійснення перекладу, є відшукання у вихідному тексті мінімальної мовної одиниці, що підлягає перекладу, тобто такої одиниці, якій повинна бути підібрана відповідність у мові, на яку перекладають, але складові частини якої по окремої не можуть бути передані засобами цієї мови.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Різноманітність процесу перекладу, невловимість деяких його сторін, що ускладнює дослідження, є причиною появи численних абстрактних моделей процесу перекладу, що приводить до створення різних теорій перекладу. Серед них теорія закономірних відповідників Я. І. Рецкера, трансформаційна теорія перекладу Ю. А. Найди, ситуативна теорія В. Г. Гака, семантико-семіотична модель Л. С. Бархударова, теорія рівнів еквівалентності В. М. Комісарова. Всі ці теорії перекладу, які складають предмет науки про переклад, в основному правильно відображають різні сторони об'єкту, але вони не відображають об'єкта в цілому. Незважаючи на велику кількість моделей перекладу, навряд чи сьогодні будь-яка теорія перекладу може претендувати на домінуюче положення в науці. Однак, не викликає сумнівів той факт, що всі теорії, які правильно відображають ту чи іншу сторону об'єкта науки про переклад, роблять свій внесок.

Метою цього дослідження є визначення головних лексичних та граматичних особливостей застосу-

вання конкретизації при перекладі та аналіз причин використання цього перекладацького засобу у конкретних текстах новин сучасних англомовних ЗМІ. Досягнення цієї мети в рамках представленого дослідження вимагає вирішення наступних завдань, а саме розгляду трансформації як лексико-семантичної структури, визначення видів лексико-граматичних трансформацій взагалі та конкретизації як трансформації при перекладі зокрема, окреслення способів застосування конкретизації при перекладі, а також визначення закономірностей використання цієї трансформації при перекладі на українську мову текстів новин сучасних англомовних ЗМІ.

Матеріали і результати дослідження. Трансформація – основа більшості прийомів перекладу. Вона полягає в зміні формальних (*лексичні або граматичні трансформації*) або семантичних (*семантичні трансформації*) компонентів вихідного тексту при збереженні інформації, призначеної для передачі. Причина, що викликає потребу у використанні трансформацій полягає у тому, що кожна мова має свою власну, своєрідну структуру, і ця структура не завжди може бути адекватно передана у перекладеному тексті. Саме тому однією з найважливіших проблем, з якою стикається перекладач у своїй роботі, і є проблема перекладацьких трансформацій: щоб досягти мети – вірного відтворення змісту тексту при перекладі з іншої мови і доводиться вдаватися до різноманітних трансформацій, які повністю або частково змінюють структуру речень оригіналу. Тут головним завданням перекладача стає досягнення семантичної еквівалентності вихідного тексту та тексту перекладу. Для вирішення цього завдання і використовується корпус різноманітних перекладацьких перетворень, саме в такому разі на рівні компонентної еквівалентності і застосовуються трансформації.

Для того, щоб швидко вибрати правильний варіант перекладу, перекладачеві необхідно знати всі

види трансформацій. Однак, особливу увагу необхідно звертати на лексико-граматичні трансформації, тобто на структурні та лексико-семантичні розбіжності між англійською та українською мовами, які вимагають під час перекладу перебудови синтаксичної структури речення або певних лексичних змін [1, с. 38]. І саме тут знаходиться коло наших інтересів, оскільки конкретизація, що в даній статті виступає об'єктом нашого дослідження, є одним з найпоширеніших типів перекладацьких трансформацій, який базується на визначенні взаємозв'язків між логічними поняттями, і саме вона [конкретизація] дозволяє перекладачеві досягнути семантичної еквівалентності при перекладі понять широкого значення.

Конкретизація вихідного значення використовується в тих випадках, коли міра інформаційної впорядкованості вихідної одиниці нижче, ніж міра впорядкованості відповідної їй за змістом одиниці в мові, на яку ця одиниця перекладається.

Один з найчастіших випадків використання конкретизації є такий, коли присудком виступають дієслова широкого значення. Саме такі випадки можна назвати найбільш типовими для використання прийому конкретизації [2, с. 49]. Досить широко цей прийом використовується при перекладі таких слів, як: *to be, to have, to get, to do, to take, to give, to make, to come, to go* та ін.

Наступні приклади демонструють використання конкретизації:

We really did. – *Поговорили.*

Did you? – *Відкривав?*

"You will", old Spencer said. "You will, boy. You will when it's too late". – *Задумаєшся! – сказав старий Спенсер. – Потім задумаєшся, коли буде пізно.*

Finally, though, I got undressed and got in bed – *Нарешті, я все-таки роздягнувся й ліг.*

You didn't have to do all that. – *Ви дарма писали.*

Конкретизація дієслова-присудка часто використовується при перекладі висловлювань з конструкцією *there is*. Дієслово *be* іноді передається рівнозначним українським дієсловом *бути*:

There was a moment when I could not find you. – *Була хвилинка, коли тебе було не знайти.*

Але таких висловлювань небагато. В українських текстах дієслово *be*, як правило, замінюється дієсловом, що позначає більш конкретну ознаку [2]:

There was yellow weed on the line. – *Лесу обплутали жовті водорості.*

Розглянемо, як конкретизація застосовується при перекладі деяких лексичних одиниць. Так, українське слово *досліджувати* може по-різному перекладатися на англійську мову за наявності різних ситуативних умов і значною мірою цей переклад буде упорядковуватися контекстом: в англійській мові йому будуть відповідати різні більш вузькі за значенням одиниці, в залежності від конкретного контексту:

to explore (досліджувати місцевість – *to explore the environment*);

to investigate (досліджувати ринок – *to investigate the market*);

to research into (досліджувати явище – *to research into the classical literature*) та ін.

Значення слова *man* в англійській мові є досить широким і може вживатися в таких контекстах, в яких українська мова вимагає слова з більш конкретним значенням, наприклад:

He is a man of taste. – *Він людина зі смаком.*

All the king's men. – *Усі королівські солдати.*

Then you will be a man, my son. – *Тоді ти й станеш чоловіком, сину.*

Ще раз зазначимо, що використання конкретизації зумовлено головним чином розбіжностями в лексико-граматичних системах двох мов, відмінностями їхніх стилістичних норм та правил синтагматичної сполучуваності лексем.

Оскільки предметом нашого дослідження в даній статті виступає використання конкретизації у україномовних перекладах матеріалів сучасних англійських ЗМІ, то нам задеться актуальним зробити спробу окреслити риси, які вирізняють конкретизацію як особливий тип перекладацької трансформації саме при перекладі таких специфічних текстів як сучасні новини.

Висвітлення гострих соціально-політичних проблем в ЗМІ потребує застосування мовних засобів, що пом'якшують їх сприйняття адресатами повідомлення. Основним для визначення перекладацької стратегії під час перекладу текстів медійного дискурсу є встановлення комунікативної спрямованості та інтенції автора. Для відтворення змісту одиниць перекладу дуже часто застосовуються перекладацькі трансформації – прийоми, що допомагають розкривати основні значення і реалізувати конотації, яких одиниця набуває в контексті. Під час аналізу перекладів статей в українських ЗМІ було виявлено використання різних типів перекладацьких трансформацій: формальних, лексико-семантичних, граматичних та лексико-граматичних. Їх застосування зумовлене не лише лексичними і граматичними лакунами, а й функціями, які евфемізми виконують в тексті оригіналу. Граматичні трансформації застосовуються для перекладу евфемізмів, що мають специфічну структуру і не мають відповідників у мові перекладу або для запобігання ускладненню в перекладі, оскільки тексти медійного дискурсу повинні легко сприйматися пересічним читачем. Прийом конкретизації застосовується для відтворення евфемізмів з широкою семантикою, значення яких реалізується в контексті [3].

Аналіз фактичного матеріалу показав, що найпоширенішими видами граматичних трансформацій атрибутивних словосполучень під час перекладу газетно-інформаційних текстів є перестановка, заміна, опущення і доповнення, заміна та опущення, опущення та конкретизація [5].

При перекладі інформаційних текстів виникає необхідність застосування лексичних перекладацьких трансформацій, під якими розуміють «закономірні заміни словникових відповідників у процесі перекладу» [6, с. 101], «різного роду зміни лексичних елементів мови оригіналу під час перекладу з метою адек-

ватної передачі їх семантичних, стилістичних і прагматичних характеристик із врахуванням норм мови перекладу та мовленнєвих традицій культури мови перекладу» [4, с. 39]. Лексичний елемент перекладається не окремо, а в сукупності його контекстуальних зв'язків і функціональних характеристик, що й демонструє, зокрема, переклад багатозначних слів. Знання словникових відповідників є необхідною, але недостатньою умовою адекватного перекладу лексики, оскільки контекст часто диктує необхідність відхилення від словникових відповідників. Звичайно, все різноманіття контекстів не можна зафіксувати у словнику, навіть на рівні словосполучень. Тому одна з головних труднощів перекладу у тексті новин ЗМІ – необхідність знайти конкретне значення слова чи словосполучення, яке відсутнє в словнику, але єдино доречне в певному контексті.

Важливим способом вибору контекстуального відповідника слова є перекладацька лексична трансформація конкретизації значення, що зумовлена розбіжностями у функціональних характеристиках словникових відповідників лексичних елементів оригіналу та традицій мовлення [4, с. 39; 6, с. 101]. «Конкретизація значення – це лексична трансформація, внаслідок якої слово (термін) ширшої семантики в оригіналі замінюється словом (терміном) вужчої семантики» [4, с. 39]. Конкретизація значення вимагає також низки граматичних трансформацій.

Зрозуміло, що цей спосіб перекладу частіше застосовують тоді, коли перекладаються слова із дуже широким значенням на кшталт *thing, matter, piece, affair, unit, claim, concern, fine, good, to be, to do, to get, to come* тощо [4, с. 40].

Отже, при перекладі інформаційних текстів виникає необхідність застосування перекладацьких лексичних трансформацій.

Для проведення аналізу нами були обрані англomовні джерела ЗМІ, які мають свої представництва в Україні, а саме: *веб-сайт BBC* (британська телерадіомовна корпорація), інформаційне агентство *Reuters* (його американське видання), канадська телерадіомовна корпорація *CBC*, провідна в Канаді телерадіомовна та *The Guardian* – британська газета, що належить Медійній групі Гардіан.

Стаття “Li-fi 100 times faster than Wi-Fi” [8] та її переклад для Української служби BBC “В Естонії випробували мережу Li-fi – в 100 разів швидшу за Wi-fi” [9]:

It was tested in an office, to allow workers to access the internet and in an industrial space, where it provided a smart lighting solution.

Випробування проводилися в конторському приміщенні і в промисловому цеху.

У цьому реченні відбулася конкретизація понять *office* та *space*. Англійська лексема *office* може означати приміщення, де працюють службовці підприємства, місце, де знаходиться керівництво підприємства, та будівлю, де розташовані такі приміщення. При конкретизації визначається, яке саме значення застосовується у цьому випадку. Так само слово *space* є

багатозначним та може означати простір, частину приміщення, зону певного типу або виділену під певний вид діяльності та ін. Тут так само констатуємо конкретизацію як перекладацький прийом. Використане перекладачем слово «*цех*» не має прямого перекладу в англійській мові, тому можна казати про випадок конкретизації.

Neither can the technology travel through walls so initial use is likely to be limited to places where it can be used to supplement wi-fi networks, such as in congested urban areas or places where wi-fi is limited, such as hospitals.

Тому первинне застосування цього методу обмежуватиметься тими приміщеннями, де застосування Wi-fi неможливе або небажане, наприклад, в лікарнях.

Відбулася конкретизація слова *place*, що може означати приміщення, частину території, ландшафту, відокремлену зону приміщення чи території та має багато інших значень. Перекладач наголошує на тому, що мається на увазі саме приміщення.

Стаття “Neutrino scientists win Nobel Prize for Physics” [13] та її переклад “Нобелівську премію з фізики отримають відкривачі маси нейтріно” [12]:

Oct 6 Japan's Takaaki Kajita and Canada's Arthur B. McDonald won the 2015 Nobel Prize for Physics for their discovery that neutrinos have mass, the award-giving body said on Tuesday.

Японець Такаакі Кадзіта та канадець Артур Б. Макдональд стали володарями Нобелівської премії з фізики 2015 року за відкриття того факту, що нейтріно мають масу, оголосила Королівська шведська академія наук у вівторок.

Перекладач використав прийом конкретизації при перекладі дієслова *say* (казати), переклавши його як *оголосити*, з тієї причини, що словосполучення *академія сказала* не є коректним виходячи з контексту, тобто мета адекватності перекладу не буде досягнута таким чином.

Зі статті “Nokia prices virtual reality camera at \$60,000” [15] та її перекладу “Камера віртуальної реальності Nokia буде коштувати \$60.000” [16] беремо такий приклад:

Nokia on Tuesday said it will price its virtual reality camera at \$60,000 and begin its shipments in the first quarter of next year.

Nokia повідомила у вівторок, що ціна на камеру віртуальної реальності складатиме \$60.000, а поставки почнуться у першому кварталі наступного року.

Знову відбувається конкретизація дієслова *said*, аналогічно попередньому випадку, але тут перекладач використав слово *повідомила*, яке, виходячи з контексту, є адекватним у сполученні із назвою компанії Nokia.

Зі статті “Airbnb to double bookings to 80 million this year – investors” [14] та її перекладу “Airbnb подвоїть число бронювань до 80 млн до кінця року – інвестори” [18] маємо наступне:

The company says it has more than 1.5 million

listings – homes, apartments, guestrooms, even houseboats and treehouses – in more than 34,000 cities in 190 countries.

Зараз на Airbnb представлені 1,5 мільйона варіантів житла – квартири, будинки, кімнати, яхти та навіть дома на деревах – все це у 34.000 містах у 190 країнах.

В даному випадку відбулася конкретизація при перекладі слова *listings*, що означає елементи списку, тому що це слово не має прямого перекладу в українській мові. Замість того перекладач вдався до конкретизації та назвав, про які саме елементи списку йдеться у повідомленні.

Зі статті “Tiny ‘lunch-box’ satellites carry huge Canadian hopes into space” [11] та її перекладу “Крихітні супутники розміром з невелику коробку несуть із собою у космос великі надії канадців” [12] вилучаємо наступне:

Guennadi Kroupnik, director of satellite communication and space environment projects for the Canadian Space Agency, says NEOSSat has been designed to work for a year, but with the hope that it will survive much longer.

Директор проектів супутникового зв'язку та космічного середовища Канадського космічного агентства Геннадій Крупник (Guennadi Kroupnik) розповідає, що NEOSSat розрахований на роботу протягом року, однак є надія, що він працюватиме набагато довше.

В даному випадку відбулася конкретизація при перекладі дієслова *says*. Прямий переклад цього слова *говорить* також міг бути використаним у цьому випадку, але з точки зору перекладача заміна на еквівалент *розповідає* допомагає зробити переклад більш точним, саме тому він вдається до конкретизації.

Цей матеріал підкреслює важливість уважного вибору словникового еквіваленту при перекладі з метою розкриття значення іншомовного слова у контексті та можливість (і, інколи, необхідність) знаходження варіанта перекладу поза межами словникових еквівалентів.

Для аналізу також були обрані окремі статті з електронної версії сайту видання The Guardian та їх переклад у виконанні О.А. Остроушко у рамках роботи «Лексичні трансформації при перекладі англійських інформаційних текстів українською мовою» [6].

Так, зі статті “Swiss scientists aim to build a synthetic brain within a decade” [19] беремо наступне:

The world's first synthetic brain could be built within 10 years, giving us an unprecedented insight into the nature of consciousness and our perception of reality.

Перший у світі синтетичний мозок міг би бути створений протягом десяти років, даючи нам безпрецедентну можливість осягнути сутність свідомості й нашого сприйняття дійсності.

Конкретизація як спосіб перекладу була використана через використання слів з дуже широким значенням. Дієслово *built* (будувати) замінено словом *створювати*, бо використання прямого перекладу примушує використовувати слово у переносному

значенні, що не є припустимим для наукового стилю цього повідомлення. Сполучення *insight into* не має однозначного прямого перекладу в українській мові, тому був використаний адекватний заміник відповідно до контексту. Конкретизація при перекладі слова *nature* відбулася через широке значення вхідного слова та пошук відповідного змісту займенника.

У статті “Taliban claim they have captured US soldier” [20] знаходимо наступні приклади:

The Taliban have confirmed on their website that they are holding an American soldier the US military had earlier described as possibly being in enemy hands.

Талібан на своєму веб-сайті підтвердив, що вони утримують у полоні американського солдата, якого раніше американські військові оголосили таким, що, можливо, перебуває в руках ворога.

Відбулася конкретизація дієслів *holding*, *being* як дієслів з широким значенням. У випадку перекладу дієслова *holding* використано значення *утримувати*, що вказує на примусові дії, у випадку зі словом *being*, що має безліч варіантів при перекладі, використано прийом конкретизації значення дієслова так, щоб переклад вказував на перебування у певному місці.

Стаття “Family doctor and six-year-old die after contracting swine flu” [21]:

A GP and a six-year-old girl have died after contracting swine flu, taking the number of UK deaths linked to the virus to 17, officials announced today.

Сьогодні офіційно оголошено, що від свинячого грипу померли сімейний лікар і шестирічна дівчинка, що довело число померлих від вірусу в Об'єднаному Королівстві до сімнадцяти.

Дієслово з широким значення *taking* не має аналогічного прямого перекладу з відповідним значенням тому була проведена конкретизація шляхом заміни на дієслово *довело*.

На підставі цих матеріалів ми дійшли висновку, що при застосуванні цього типу трансформацій контекст грає важливу роль, адже звужене значення обраного еквіваленту компенсується саме контекстом.

Висновки. У процесі перекладу часто виявляється неможливість використання слів і словосполучень, які пропонуються у словниках. Саме тому часто виникає потреба у відступі від системних еквівалентів і перекладач робить спроби достовірно передати інформацію, надану іншою мовою так, щоб вона адекватно сприймалася читачем. Виникає потреба у різноманітних трансформаціях. Саме у таких випадках звертаються до трансформаційного перекладу.

Проблема перекладацьких трансформацій є однією з найактуальніших у сучасному перекладознавстві. Для того, щоб вірно відтворити зміст іншомовного тексту перекладачі вдаються до різноманітних трансформацій, які повністю або частково змінюють структуру речень оригіналу. При цьому перекладачеві слід зважати на лексико-граматичні трансформації, тобто на структурні та лексико-семантичні розходження між англійською та українською мовами, які вимагають під час перекладу перебудови синтаксич-

ної структури речення або лексичних змін. Оскільки лексика тісно пов'язана з граматиною, то дуже часто внаслідок трансформацій одночасно відбуваються лексичні та граматичні зміни.

У статті розглянуто конкретизацію як один з різновидів перекладацьких трансформацій, що сприяють вдосконаленню адекватності сприйняття тексту, що перекладається з англійської мови на українську.

В ході дослідження обраного для аналізу матеріалу, яким слугували тексти новин відомих англомовних ЗМІ та їх переклади на українську мову, ми з'ясували, що для якісного виконання своєї роботи перекладачеві необхідні як глибокі знання в області теорії перекладу, так і відмінні практичні навички. У зв'язку з цим, ми також фокусували свою увагу на аналізі теоретичних питань, пов'язаних із загальною теорією щодо перекладацьких трансформацій та їх класифікацій, запропонованих різними дослідниками, розглянули конкретизацію зокрема, моделі її застосування та привели приклади перекладу конкретизації у висвітленні соціально-політичних проблем в ЗМІ. Це дозволило з практичної точки зору оцінити важливість застосування цього типу трансформацій при передачі семантичного компонента у терміносистему іншої мови.

Основним для визначення перекладацької стратегії під час перекладу текстів дискурсу є встановлення комунікативної спрямованості та інтенції автора. Для відтворення змісту одиниць перекладу застосовуються перекладацькі трансформації – прийоми, що допомагають розкривати основні значення і реалізувати конотації, яких одиниця набуває в контексті. Під час аналізу перекладів статей в українських ЗМІ було виявлено використання різних типів перекладацьких трансформацій: формальних, лексико-семантичних, граматичних та лексико-граматичних. Їх застосування зумовлене не лише лексичними і граматичними лакунами, а й функціями, які евфемізми виконують в тексті оригіналу. Граматичні трансформації застосовуються для перекладу евфемізмів, що мають специфічну структуру і не мають відповідників у мові перекладу або для запобігання ускладнення в перекладі, оскільки тексти медійного дискурсу повинні легко сприйматися пересічним читачем. Прийом конкретизації застосовується для відтворення евфемізмів з широкою семантикою, значення яких реалізується в контексті.

Аналіз фактичного матеріалу показав, що найпоширенішими видами граматичних трансформацій атрибутивних словосполучень під час перекладу газетно-інформаційних текстів є перестановка, заміна, опущення і доповнення, заміна та опущення, опущення та конкретизація.

У ході дослідження ми ще раз переконалися, що основним завданням перекладача в ракурсі нашого інтересу до перекладацьких трансформацій є досягнення семантичної еквівалентності вихідного тексту та тексту перекладу. Випадки використання лексичних трансформацій сприяли більш повному виявленню лексико-трансформаційних закономірностей,

полегшили подальше розуміння теоретичної частини.

В даному дослідженні підкреслена важливість уважного вибору словникового еквіваленту при перекладі з метою розкриття значення іншомовного слова у контексті та можливість (і, інколи, необхідність) знаходження варіанта перекладу поза межами словникових еквівалентів.

Крім того, підкреслена значущість того факту, що кожна мова має свою, притаманну лише їй, структуру, що обґрунтовує необхідність використання конкретизації і трансформацій взагалі у практиці перекладу.

Практична цінність даної роботи визначається можливістю використання матеріалу дослідження як в теорії, так і в практиці перекладу, забезпечуючи перекладача поширеними знаннями про те, що можна вважати одним із фундаментальних перекладацьких прийомів.

Список літератури: 1. *Бабенко О. В., Королік І. О.* Трансформаційні процеси в перекладі [Електронний ресурс] / *О. В. Бабенко, І. О. Королік* // *Наука. Теорія і практика.* – Режим доступу: http://конференция.com.ua/files/image/konf%2010/konf%2010_3_26.pdf. 2. *Виноградов В. С.* Введение в переводоведение (общие и лексические вопросы) / *В. С. Виноградов.* – М.: Изд-во института общ. и сред. образования РАО, 2001. – 224 с. 3. В Естонії випробували мережу Li-fi – в 100 разів швидше за Wi-fi [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.bbc.com/ukrainian/science/2015/11/151127_dk_estonia_li-fi_tes. 4. *Девисон Дж.* Крихітні супутники розміром з невелику коробку несуть із собою у космос великі надії канадців [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://inosmi.ru/world/20130225/206314066.html>. 5. *Донцова О. М.* Трансформації в перекладі політичних евфемізмів (на матеріалі журналів «Економіст» та «Український тиждень») // *ПОЛІТ. Сучасні проблеми науки. Гуманітарні науки: тези доповідей XIII міжнародної науково-практичної конференції молодих учених і студентів.* – К.: НАУ, 2013. – С. 10–12. 6. *Карабан В. І.* Переклад англійської наукової і технічної літератури / *В. І. Карабан* // *Лексичні, термінологічні та жанрово-стилістичні труднощі.* – Вінниця: Нова книга, 2001. – 303 с. 7. *Мороз А. О.* Синтаксичні перетворення на рівні атрибутивних словосполучень при перекладі газетно-інформаційних текстів / *А. О. Мороз* // *ПОЛІТ. Сучасні проблеми науки. Гуманітарні науки: тези доповідей XIII міжнародної науково-практичної конференції молодих учених і студентів.* – К.: НАУ, 2013. – С. 27–28. 8. *Нобелівську премію з фізики отримують відкривачі маси нейтрино* [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ru.reuters.com/article/oddyEnoughNews/idRUKCNOS013620151006>. 9. *Остроушко О. А.* Лексичні трансформації при перекладі англійських інформаційних текстів українською мовою / *О. А. Остроушко* // *Філологічні студії.* – Вип. 5. – 2010. – С. 201–208. 10. *Рецкер Я. И.* Пособие по переводу с английского языка на русский / *Я. И. Рецкер.* – Ленинград: Просвещение, 1973. – 199 с. 11. *Розендаль Дж.* Камера віртуальної реальності Nokia буде коштувати \$60.000 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ru.reuters.com/article/oddyEnoughNews/idRUKBN0TK47S20151201>. 12. *Сомервиль Х.* Airbnb подвоїть число бронювань до 80 млн. до кінця року – інвестори [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ru.reuters.com/article/oddyEnoughNews/idRUKCNORT13120150929>. 13. *Davison J.* Tiny 'lunch-box' satellites carry huge Canadian hopes into space [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.cbc.ca/news/technology/tiny-lunch-box-satellites-carry-huge>. 14. *Neutrino scientists win Nobel Prize for Physics* [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.reuters.com/article/nobel-prize-physics-idUSS3N10200N20151006>. 15. *Rosendahl J.* Nokia prices virtual reality camera at \$60,000 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.reuters.com/article/us-nokia-virtualreality-idUSKBN0TK3TI20151201>. 16. *Sample I.* Swiss scientists aim to build a synthetic brain within a decade [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.theguardian.com/science/2009/jul/23/synthetic-brain-project-consciousness>. 17. *Siddique H.* Family doctor and six-year-old die after contracting swine flu [Електронний ресурс]. –

Режим доступу: <http://www.theguardian.com/world/2009/jul/13/17-uk-swine-flu-fatalities>. **18.** Somerville H. Airbnb to double bookings to 80 million this year – investors [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.reuters.com/article/us-airbnb-growth-idUSKCN0RS2QK20150928>. **19.** Taliban claim they have captured US soldier [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.theguardian.com/world/2009/jul/06/taliban-capture-us-soldier>. **20.** 100 times faster than Wi-Fi [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.bbc.com/news/technology-34942685>.

Bibliography (transliterated): 1. Babenko, O. V., and I. O. Korolik, "Transformatsiyni protsessy u perekladi." *Nauki. Teoria i praktyka*. Web.15.01.2016 <http://konferencija.com.ua/files/image/konf%2010/konf%2010_3_26.pdf>. 2. Vinogradov, V. S. *Vvedenie v perevodovedenie (obshchie i leksicheskie voprosy)*. Moscow: Izdatelstvo instituta obshchego i srednego obrazovaniya RAO, 2001. Print. 3. "V Estonii vyprobuvaly mrezhu Li-fi – v 100 raziv shvyidshu za Wi-fi." Web.15.01.2016 <www.bbc.com/news/science/2015/11/151127_dk_estonia_li-fi_tes>. 4. Davison, J. *Kryhimi suputnyky rozmirom z nevelyiku korobku nesut' iz soboyu u kosmos velyiki nadii kanadtsiv*. Web.15.01.2016<http://inosmi.ru/world/20130225/2063_14066.html>. 5. Dontsova, O. M. "Transformatsii v perekladi polityichnykh evphemizmiv (na materialii zhurnaliv "Economist" ta "Ukrainskyi tyzhden")." *POLIT. Suchasni problem nauki. Humanitarni nauky*. NAU. 2013. 10–12. Print. 6. Karaban, V. I. "Pereklad anhliyskoi naukovoї i tekhnichnoi literatury." *Leksyichni, terminolohichni ta zhanrovo-stylistychni trudnishchi*. Nova knyha. 2001. Print. 7. Moroz, A. O. "Synntaksyichni peretvorennia na rivni atrybutyvnykh slovospoluchen pry perekladi hazetno-informatsyinykh tekstiv." *POLIT. Suchasni problem nauki. Humanitarni nauky*. NAU. 2013. 27–28. Print. 8. "Nobelevsku premiy z fizyky otrymayut" vidkryvashi masy neutrino." Web.15.01.2016 <<http://ru.reuters.com/article/oddyEnoughNews/>

idRUKCN0S013620151006>. **9.** Ostroushko, O. A. "Leksyichni transformatsii pry perekladi anhliyskykh informatsyinykh tekstiv." *Philolohichni studii*. No. 5. 2010. 201–208. Print. **10.** Retsker, Ya. I. Posobie po perevodu s anhliyskogo yazyka na russkiy. Prosveshchenie. 1973. Print. **11.** Rosendahl, J. "Kamera virtual'noi realnosti Nokia bude koshtuvatyi \$60.000." Web.15.01.2016 <<http://ru.reuters.com/article/oddyEnoughNews/idRUKBN0TK47S20151201>>. **12.** Somerville, H. "Airbnb podvoit' chyslo bronyuvan' do 80 mln do kintsya roku – investoryi." Web.15.01.2016 <<http://ru.reuters.com/article/oddyEnoughNews/idRUKCN0RT13120150929>>. **13.** Davison, J. "Tiny 'lunch-box' satellites carry huge Canadian hopes into space." Web.15.01.2016 <<http://www.cbc.ca/news/technology/tiny-lunch-box-satellites-carry-huge>>. **14.** "Neutrino scientists win Nobel Prize for Physics." Web.15.01.2016<<http://www.reuters.com/article/nobel-prize-physics-idUSS3N10200N20151006>>. **15.** Rosendahl, J. "Nokia prices virtual reality camera at \$60,000." Web.15.01.2016 <<http://www.reuters.com/article/us-nokia-virtualreality-idUSKBNTI20151201>>. **16.** Sample, I. "Swiss scientists aim to build a synthetic brain within a decade." Web.15.01.2016 <<http://www.theguardian.com/science/2009/jul/23/synthetic-brain-project-consciousness>>. **17.** Siddique, H. "Family doctor and six-year-old die after contracting swine flu." Web.15.01.2016 <<http://www.theguardian.com/world/2009/jul/13/17-uk-swine-flu-fatalities>>. **18.** Somerville, H. "Airbnb to double bookings to 80 million this year – investors." Web.15.01.2016<<http://www.reuters.com/article/us-airbnb-growth-idUSKCN0RS2QK20150928>>. **19.** "Taliban claim they have captured US soldier." Web.15.01.2016 <<http://www.theguardian.com/world/2009/jul/06/taliban-capture-us-soldier>>. **20.** "100 times faster than Wi-Fi." Web.15.01.2016<<http://www.bbc.com/news/technology-34942685>>.

Надійшла (received) 18.01.2016

Відомості про авторів / Сведения об авторах / About the Authors

Недайнова Ірина Василівна – кандидат філологічних наук, Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут», доцент кафедри ділової іноземної мови та перекладу; тел.: (050) 558-15-09; e-mail: nedafox@gmail.com.

Недайнова Ірина Васильевна – кандидат филологических наук, Национальный технический университет «Харьковский политехнический институт», доцент кафедры делового иностранного языка и перевода; тел.: (050) 558-15-09; e-mail: nedafox@gmail.com.

Nedainova Iryna Vasyilivna – Candidate of Philological Sciences (Ph. D.), National Technical University "Kharkiv Polytechnic Institute", Associate Professor at the Business Foreign Language and Translation Department; тел.: (050) 558-15-09; e-mail: nedafox@gmail.com.

Славутський Олексій Дмитрович – Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут» студент; тел.: (091) 306-35-52; e-mail: slawootsky@gmail.com.

Славутский Алексей Дмитриевич – Национальный технический университет «Харьковский политехнический институт», студент; тел.: (091) 306-35-52; e-mail: slawootsky@gmail.com.

Slavootsky Oleksiy Dmytrovych –National Technical University "Kharkiv Polytechnic Institute", student; тел.: (091) 306-35-52; e-mail: slawootsky@gmail.com.

УДК 811.111'25

Н. М. АКОП'ЯНЦ, М. Ю. ВОРОЖБИТ

ЛЕКСИКО-СТИЛІСТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ АНГЛОМОВНИХ ТЕКСТІВ ЗМІ НА УКРАЇНСЬКУ МОВУ

У статті наведені лексико-стилістичні особливості перекладу текстів ЗМІ з англійської мови на українську з урахуванням особливих чинників, що впливають на характер інформаційно-комунікативного процесу. В дослідженні подаються основні прийоми, які використовуються в газетно-інформаційних матеріалах. Особлива увага приділяється визначенню специфіки лексичних трансформацій при перекладі текстів ЗМІ та виникненню лексико-стилістичних труднощів при перекладі.

Ключові слова: лексичні та стилістичні проблеми перекладу, тексти ЗМІ, лексичні трансформації та стилістичні фігури мови, політична та фінансово-економічна лексика, епітети, метафора, сленг.

Вступ. Загальновідомо, що на сьогоднішній день спостерігається інтенсивний розвиток засобів масової інформації, що, як наслідок, викликає

величезний вплив на життя суспільства, на свідомість і уявлення людей, а також на національні мови і культури. Актуальність даної статті полягає у тому, що в